



หนังสือคุณภาพ
ในเครืออมรินทร์

สำนักพิมพ์บ้านและสวน

มือใหม่หัดปลูก

แอฟริกันไวโอเล็ต

EASY AFRICAN VIOLET

CLUSTER

อโร จิรมงคลการ

คำนำสำนักพิมพ์

Preface

ไม่น่าเชื่อว่า “แอฟริกันไวโอเลต” ต้นไม้เล็ก ๆ ดอกสีม่วงอมฟ้า ที่นิยมปลูกเลี้ยงกันในห้องทำงานจะถือกำเนิดมาจากป่าดงดิบ อันไกลโพ้นของทวีปแอฟริกา และไม่น่าเชื่อว่า จะกลายเป็นไม้ประดับ ที่ได้รับความนิยมกันในวงการไม้ประดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีเสน่ห์ที่ใครเห็นแล้วต้องหลงรัก อยากได้มาปลูกเลี้ยง ดูแล ทะนุถนอม หวังให้เจ้าหล่อนผลิตดอกบานให้ชื่นชม ไม่ว่าจะ เป็น หม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ บริพัตร หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยาอุยพิณ จันทระประสงค์ ผู้ที่ทำให้แอฟริกันไวโอเลต เป็นที่นิยมจนถึงปัจจุบัน และอีกหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

นายแพทย์อมร และ แพทย์หญิงอนงค์ นนทสุต

ผู้ปลูกเลี้ยงแอฟริกันไวโอเลตในบ้านเราได้สำเร็จเป็นท่านแรก

สำหรับใครที่หลงรักแอฟริกันไวโอเลต ก็มีทั้งที่ประสบความสำเร็จ และท้อแท้จนต้องเลิกเลี้ยงกันไป แต่แม้ว่าจะยากง่ายอย่างไร

ลองเป็น “มือใหม่หัดปลูกแอฟริกันไวโอเลต” กันอีกครั้ง

เริ่มจากทำความเข้าใจธรรมชาติของเจ้าหล่อน ใสใจ ช่างสังเกต

ดังที่นายแพทย์อมร นนทสุต กล่าวไว้ว่า

“รักไวโอเลตให้เหมือนรักลูก ต้องเอาใจใส่ ช่างสังเกต”

จากมือใหม่ก็จะกลายเป็นมืออาชีพอย่างแน่นอนค่ะ

สำนักพิมพ์บ้านและสวน

สารบัญ

Contents

08 รู้จักแอฟริกันไวโอเลตหรือยัง

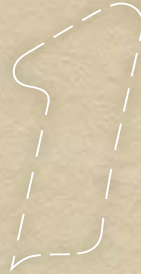
10 แอฟริกันไวโอเลตมาจากไหน

12 แอฟริกันไวโอเลตมีกี่ชนิด

13 แอฟริกันไวโอเลตในเมืองไทย

15 ลักษณะเด่นของแอฟริกันไวโอเลต

17 แอฟริกันไวโอเลตมีกี่ประเภท



20 แอฟริกันไวโอเลตเลี้ยงอย่างไร

22 ใช้อะไรเป็นวัสดุปลูกดี

23 ใช้ดินปลูกได้ไหม

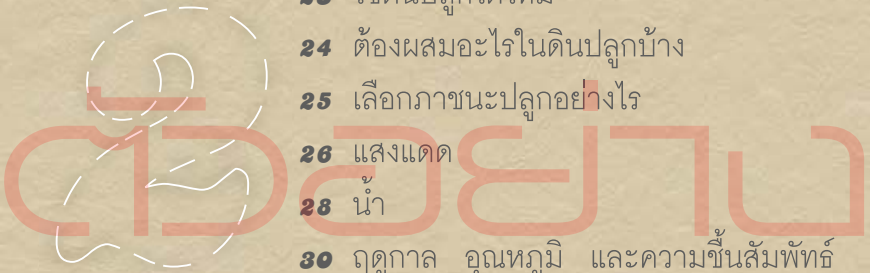
24 ต้องผสมอะไรในดินปลูกบ้าง

25 เลือกภาชนะปลูกอย่างไร

26 แสงแดด

28 น้ำ

30 ฤดูกาล อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์



32 มาขยายพันธุ์แอฟริกันไวโอเลตกัน

34 ตัดใบทิ้งเยอะเลย นำมาปักชำได้ไหม

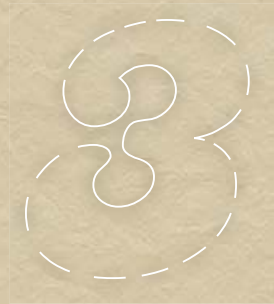
36 ปักชำใบในน้ำจะเน่าไหม

37 อยากแยกหน่อให้เพื่อน ควรทำอย่างไร

38 แยกหน่อมาแล้วทำไมเน่าหมดเลย

39 ตัดเมล็ดนำมาเพาะได้ไหม

40 ต้นยี่ดยาว ทรงพุ่มไม่สวย จะทำอย่างไร



42 มาให้ปุ๋ยแอฟริกันไวโอเลตกัน

44 ใช้อปุ๋ยอะไรดี

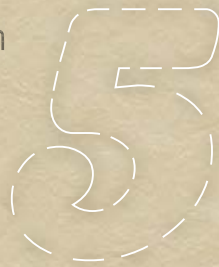
45 ทำไมให้ปุ๋ยแล้วใบเขียวไม่มีดอกเลย

45 ให้ปุ๋ยเร่งดอก แต่ไม่เห็นออกดอกสักที



Easy African Violet

- 46 โรค - แมลงศัตรูของแอฟริกันไวโอเล็ต
- 48 ยอดเนา ต้นเนา แก้วไขอย่างไร
- 49 ทำไมใบหักหมดเลย
- 50 ใบเป็นปื้นดำ
- 51 ใบกุด ดอกเหี่ยว ทำอย่างไรดี



52 มาเป็นมือใหม่หัดปลูกแอฟริกันไวโอเล็ตกัน

54 คำแนะนำสำหรับมือใหม่

55 ย้ายกระถางแล้วต้นโทรม แก้วไขอย่างไร

56 อยากปลูกน้องไวโอเล็ตในห้องทำงานได้ไหม

57 ช่วยด้วย! ใบมีแต่ฝุ่น

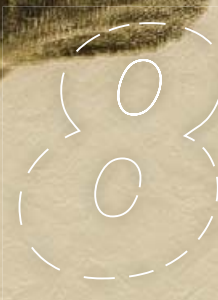
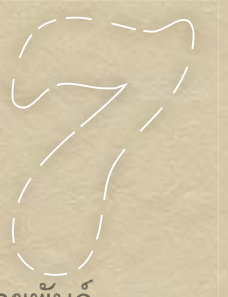
58 ไม่อยู่บ้านหลายวัน น้องไวโอเล็ตเหี่ยวตายแน่

60 อยากปลูกแอฟริกันไวโอเล็ตในหินฟองน้ำจังเลย

62 มาเลือกซื้อแอฟริกันไวโอเล็ตไปปลูกกัน

64 เทคนิคการเลือกซื้อ

65 มีร้านจำหน่ายแอฟริกันไวโอเล็ตที่ไหนบ้าง



68 แอฟริกันไวโอเล็ตหลากสายพันธุ์

70 ดอกสีม่วง - ม่วงอมฟ้า

76 ดอกสีชมพู - ม่วงแดง

86 ดอกสีแดง

87 ดอกสีขาว

92 ดอกสีขาว - ชมพู / ขาว - แดง / ขาว - ม่วงแดง

98 ดอกขลิบขาว

106 พันธุ์ใบต่าง

1

တီဘီအိတ်



รู้จักแอฟริกันไวโอลินหรือยัง

ตัวอย่าง



• แอฟริกันไวโอเลตมาจากไหน

แอฟริกันไวโอเลต (African Violet) เป็นไม้ดอกชนิดหนึ่ง ซึ่งในธรรมชาติมักพบเติบโตอยู่ตามซอกผาหินหรือหน้าผาชุ่มชื้นที่มีกลุ่มมอสส์ปกคลุมในป่าดิบชื้นทางตอนเหนือของแทนซาเนียและตอนใต้ของเคนยา

การสำรวจพบครั้งแรกเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1884 เมื่อ Sir John Kirk นักพฤกษศาสตร์ชาวสกอต ได้สำรวจพบพืชชนิดนี้ขึ้นอยู่ตามหน้าผาหินในเมือง Zanzibar แต่ยังไม่มีการศึกษาทางด้านพฤกษศาสตร์กันอย่างจริงจัง จนในปี ค.ศ. 1892 ช่วงที่เยอรมนีกำลังปกครองดินแดนทางแอฟริกาตะวันออก Baron Walter von Saint Paul-Illaire ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ดูแลเมือง Usambara ในขณะนั้นได้สำรวจพบพรรณไม้ชนิดนี้ขึ้นอยู่ตามซอกผาหินบนเทือกเขาทางตะวันออกเฉียงเหนือของแทนซาเนีย จึงตั้งชื่อเป็นภาษาเยอรมันว่า “das violette Usambara” หมายถึง “ดอกสีฟ้าแห่ง Usambara” ท่านส่งตัวอย่างพืชชิ้นนี้ให้กับบิดา ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธานสมาคมพฤกษศาสตร์แห่งเยอรมนี บิดาจึงส่งต่อให้ Hermann Wendland ผู้อำนวยการสวนพฤกษศาสตร์ Herrenhausen เพื่อตรวจสอบว่าเป็นพืชชนิดใด ก็พบว่า พืชชนิดนี้ อยู่ในวงศ์ Gesneriaceae จึงตั้งขึ้นเป็นสกุลใหม่ในปี ค.ศ. 1893 คือสกุล *Saintpaulia* เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้สำรวจพบ และมีชื่อระบุชนิดว่า “*ionantha*” หมายถึง “คล้ายดอกไวโอเลต”



เมื่อแอฟริกันไวโอลิตแพร่หลายสู่ชาวเยอรมันมากขึ้น ในปี ค.ศ. 1893 บริษัทเมล็ดพันธุ์ Benery's ได้ริเริ่มจำหน่ายต้นแอฟริกันไวโอลิตครั้งแรกในแถบยุโรป แต่ก็ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก จนในปี ค.ศ. 1895 นิตยสาร Curtis's Botanical ได้ตีพิมพ์เรื่องราวของแอฟริกันไวโอลิตเป็นภาษาอังกฤษครั้งแรก พร้อมภาพวาดโบราณไว้อย่างสวยงาม จึงทำให้แอฟริกันไวโอลิตเป็นที่รู้จักทั่วโลก ต่อมาในปี ค.ศ. 1926 บริษัท Armacost & Royston ในแคลิฟอร์เนีย ได้นำเมล็ดพันธุ์จากบริษัทเมล็ดพันธุ์ Benery's และบริษัทเมล็ดพันธุ์ Sutton ในอังกฤษมาทดลองปลูกเลี้ยง และทดลองผสมเกสรเพื่อให้ได้ลูกผสมใหม่ๆ ซึ่งใช้เวลานานหลายปีกว่าจะได้ลูกผสมพันธุ์ใหม่ และได้รับความนิยมอย่างมากในสหรัฐอเมริกาในเวลาต่อมา จนมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งสมาคมแอฟริกันไวโอลิตแห่งสหรัฐอเมริกาขึ้นในปี ค.ศ. 1943 เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปลูกเลี้ยง พร้อมพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ให้สวยงามยิ่งขึ้นและจดทะเบียนสายพันธุ์เหล่านั้นไว้กับสมาคมด้วย



• แอฟริกันไวโอเลตมีกี่ชนิด

พืชสกุลนี้มีการสำรวจพบในธรรมชาติแล้ว 19 ชนิด สันนิษฐานว่าบางชนิดอาจสูญพันธุ์ไปแล้ว ปัจจุบันจึงมีการศึกษาทบทวนและยุบบางชนิดลงให้กลายเป็นพันธุ์ต่างๆ (variety) ของ *Saintpaulia ionantha* ดังนี้

- *Saintpaulia amaniensis* = *S. ionantha* ssp. *grotei*
- *S. brevopilosa* = *S. ionantha* ssp. *velutina*
- *S. confusa* = *S. ionantha* ssp. *grotei*
- *S. difficilis* = *S. ionantha* ssp. *grotei*
- *S. diplotricha* = *S. ionantha* ssp. *ionantha* var. *diplotricha*
- *S. grandifolia* = *S. ionantha* ssp. *grandifolia*
- *S. grotei* = *S. ionantha* ssp. *grotei*
- *S. intermedia* = *S. ionantha* ssp. *pendula*
- *S. magungensis* = *S. ionantha* ssp. *grotei*
- *S. magungensis* var. *minima* = *S. ionantha* ssp. *grotei*
- *S. magungensis* var. *occidentalis* = *S. ionantha* ssp. *occidentalis*
- *S. nitida* = *S. ionantha* ssp. *nitida*
- *S. orbicularis* = *S. ionantha* ssp. *orbicularis*
- *S. pendula* = *S. ionantha* ssp. *pendula*
- *S. pendula* var. *kizarae* = *S. ionantha* ssp. *pendula*
- *S. rupicola* = *S. ionantha* ssp. *rupicola*
- *S. tongwensis* = *S. ionantha* ssp. *ionantha* var. *ionantha*
- *S. velutina* = *S. ionantha* ssp. *velutina*



• แอฟริกันไวโอเล็ตในเมืองไทย

ในช่วงก่อน พ.ศ. 2500 ผู้นำแอฟริกันไวโอเล็ตมาปลูกในเมืองไทยเป็นท่านแรก คือ หม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ บริพัตร ซึ่งในขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งนายกสมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย แต่จุดเริ่มต้นในครั้งนี้ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเพียงไม่นานแอฟริกันไวโอเล็ตเหล่านั้นก็เริ่มตายไปที่ละต้นสองต้น และเหลือบางต้นที่พอเติบโตได้จึงไม่เป็นที่รู้จักกันเท่าใดนัก บุคคลอีกท่านที่ชื่นชอบแอฟริกันไวโอเล็ตคือ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เมื่อท่านเห็นแอฟริกันไวโอเล็ตของหม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ จึงลองปลูกเลี้ยงดูบ้าง เริ่มจากสั่งต้นจากต่างประเทศมาปลูก แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จนมีโอกาสนพบกับนายแพทย์อมร และ แพทย์หญิงอนงค์ นนทสุด นักปลูกเลี้ยงแอฟริกันไวโอเล็ตในช่วงนั้น หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ได้รับคำแนะนำอย่างดีจากทั้งสองท่าน จนสามารถปลูกเลี้ยงแอฟริกันไวโอเล็ตสำเร็จ และได้เขียนบทความเรื่อง “แอฟริกันไวโอเล็ต It grows on you.” ลงในหนังสือ “ไม้ประดับในประเทศไทย ฉบับพิเศษประจำปี 2520” ของสมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทยว่า

“จะเลี้ยงแอฟริกันไวโอเล็ตต้องมีสำรวม อย่าเลี้ยงมากเกินไปกว่า 50 ต้น เพราะจะดูแลไม่ทั่วถึง ต้นแอฟริกันไวโอเล็ตนั้นช่างง่าย ตัดใบชำในทรายก็ได้ต้นใหม่ อย่าเพลอ อย่าโลภ เกิดมีเป็นร้อยเป็นพันต้นแล้วจะดูแลไม่ไหว และไม่ได้ดูดอก มีแต่ใบ”

